

Mecenase Martijn van der Vorm (1958 – 2026)

Wat nou ‘I Amsterdam’?

Rotterdamse vermogensfondsen tonen hun stille kracht

Door: Bert Koopman

04-06-2026

Vermogensfondsen Interview

Amsterdam heeft het, zeker. Daar zetelen de grote, landelijk opererende fondsen. Lokale fondsen zijn er niet of nauwelijks. In Rotterdam is dat anders. De talrijke fondsen daar verstaan de kunst van het samenwerken. Ze houden een substantieel deel van de culturele en sociale infrastructuur in Rotterdam overeind en maken vele innovaties mogelijk. En dat kan andere steden inspireren.

ROTTERDAM – Een zonnige vrijdagochtend in het Scheepvaartkwartier. We spreken Wim Pijbes en Jacqueline Frima. Hij is directeur van Stichting Droom en Daad uit 2016. Zij is tot 1 juli, als haar statutaire termijn erop zit, voorzitter van Stichting Bevordering Volkskracht, opgericht in 1923. En sinds een jaar voorzitter van de Vereniging Rotterdamse Fondsen. Pijbes is kunsthistoricus en was onder meer hoofddirecteur van het Rijksmuseum in Amsterdam. Frima is rechter en studeerde naast rechten ook geschiedenis en kunstgeschiedenis.

Jacqueline Frima (l.) en Wim Pijbes voor een schilderij van Charlie Toorop - Foto: Dirk Kome

Wat maakt de Rotterdamse fondsen zo bijzonder?

Frima: 'Op het vlak van vermogensfondsen is Rotterdam gezegend met een enorme infrastructuur. Er is goed onderling overleg – formeel en informeel. Een open uitwisseling ook over aanvragen. We werken hier regelmatig samen. Let wel: we spreken over meer dan zeventig vermogensfondsen. Dat is best uitzonderlijk, andere grotere steden moeten het met minder doen.'

Pijbes: 'Fondsen weten elkaar goed te vinden. Ook landelijke fondsen manifesteren zich in Rotterdam, denk aan Cultuurfonds, Fonds 21, Stichting Ammodo, VSB Fonds. Je kent elkaar, hebt elkaars telefoonnummers. Wel zou ik wensen dat er in Nederland meer begrip was voor wat filantropie vermag. Als België een congres organiseert, trekt dat 1.500 bezoekers en komt de koningin. In Nederland valt filantropie onder het ministerie van Justitie en Veiligheid.'

Hoe zijn uw fondsen ingebed in de infrastructuur?

Frima: 'Volkskracht, opgericht door cargadoor Willem Simon Burger, bestaat meer dan honderd jaar. Wij zijn een fonds met een jaarbudget van ruim € 5 mln, met een klein ondersteunend secretariaat en bestuur van vrijwilligers dat specifieke kennis heeft van de vele gebieden waaraan Volkskracht in Rotterdam bijdraagt. We zijn reactief: bij ons moet je een aanvraag indienen. Circa duizend initiatieven benaderen Volkskracht of een van de aanpalende stichtingen jaarlijks met een verzoek om een bijdrage.'

Pijbes: 'Stichting Droom en Daad, een van de chartatieve fondsen van de familie Van der Vorm, werkt anders. Wij staan open voor gesprekken, maar werken niet met aanvraagprocedures of formulieren. We zijn gespitst op plannen met potentie. Daarnaast komen we graag in contact met bijzondere mensen en bijzondere projecten. In tien jaar tijd weten we onze plaats in de stad Rotterdam steeds beter te vinden.'

Wat is de specifieke rol van beide vermogensfondsen?

Frima: 'Volkskracht heeft een duidelijke doelstelling: het bevorderen van de Volkskracht van de Rotterdamse bevolking. Bij de behandeling van aanvragen wordt steeds de vraag gesteld: is het goed voor Rotterdam en de Rotterdammers? Volkskracht heeft een eigen vermogen en is niet afhankelijk van giften van derden om deze vervolgens in de stad toe te kennen. We hoeven onze oren niet zozeer te laten hangen naar de luimen van derden.'

Pijbes: 'Bij Droom en Daad steunen we kunst en cultuur als een middel om de stad mooier te maken, met de nadruk op de bewoners. Dus voor hun genot, plezier of inspiratie. Projecten die wij steunen moeten resoneren in Rotterdam. Daarbij kan het ook gaan om initiatiefnemers van buiten die iets in deze stad willen doen. Het moet dan wel gedragen worden door het Rotterdamse publiek, de bezoekers. Als gezegd: zo vinden we onze weg steeds beter.'

Waar bent u als fondsbestuurder trots op?

Frima: 'Er zijn na Corona veel initiatieven verdwenen die niet meer terugkomen. Aan de andere kant zien we gelukkig veel nieuwe initiatieven. Ik ben zelf een fan van organisaties als Stichting Kledingbank Rotterdam. Dat is een heel laagdrempelig initiatief voor mensen die (tijdelijk) over onvoldoende financiële middelen beschikken om zichzelf en hun kinderen te kleden. De stichting zamelt goede herbruikbare kleding in om deze gratis aan hen te verstrekken. En zo zijn er heel veel organisaties in Rotterdam, waar Volkskracht ook vaak aan bijdraagt.'

Pijbes: 'We hebben het Park omarmd. Dat is een op vrijgevigheid van Carnegie geïnspireerde gedachte. Betere parken mochten wel wat geld kosten vond hij. Bij de gemeente Rotterdam lagen er plannen om het Park aan te pakken, maar dit bleef in goede bedoelingen steken. Wij zagen een duidelijke behoefte vanuit de stad. Het Park is er voor iedereen, het is democratisch, gratis toegankelijk. Waar het op vastliep was geld. Dat hebben we gepareerd naar het voorbeeld van Central Park in New York met ruim 35 betrokken organisaties.'

Wat zijn opmerkelijke trends in de Rotterdamse fondsenwereld?

Frima: 'Je ziet over de hele linie dat er fors wordt bezuinigd, zowel op het culturele als het sociale vlak. We krijgen meer aanvragen wegens de overheid die zich terugtrekt. De meeste maatschappelijke initiatieven krijgen het zwaarder. Sommige initiatieven redden het niet en gaan over de kop. Volkskracht bestaat meer dan honderd jaar, we hebben in die tijdspanne goede en slechte tijden meegemaakt. Het meandert, zeg ik enigszins relativerend.'

Pijbes: 'Nog steeds wordt veel tijd, energie en geld vermorst wordt door een fixatie op kosten, procedures en protocollen. Denk ook aan de rigide wet- en regelgeving ten aanzien van zzp'ers. De gevolgen van deze fixatie op kosten zie je ook in de amateuristische kunstbeoefening in Rotterdam. Denk aan de SKVR, eertijdse de grootste organisatie voor amateurkunst in Nederland. Daar is nog maar weinig van over.'

Hoe loopt de samenwerking met de gemeente Rotterdam?

Frima: 'De relatie tussen Volkskracht en de gemeente Rotterdam is op zich goed. We hebben allebei onze rol en verantwoordelijkheid en zorgen beide dat we rolvast blijven.'

Pijbes: 'Je moet tegenwoordig door een hele procedurele molen heen. Wet- en regelgeving zitten ons steeds meer in de weg. Voor een *gentleman's agreement* is weinig ruimte. Er wordt wel eens vergeten dat onafhankelijke vermogensfondsen in korte tijd het verschil kunnen maken. Dat is de kracht van filantropie: in noodsituaties is er een potje beschikbaar.'

Hoe staat het met stadsontwikkeling?

Pijbes: 'Het *second city syndrome* bepaalt voorsnog de sfeer. De basis is kwetsbaar: kijk naar het geringe aantal boekwinkels. Dat heeft te maken met de bevolkingssamenstelling, een universiteit die geen volledige universiteit is (zoals in Leiden, Utrecht of Groningen of Amsterdam) en het bescheiden aantal toeristen. Ik zie echter een langzame beweging ten positieve. Er komen hoge en middeninkomens terug in de stad. Dat is heel belangrijk.'

'Droom en Daad heeft een portfolio dat inmiddels staat. Denk aan projecten als Museum Boijmans Van Beuningen, Fenix, het Fotomuseum, het Tramhuisje of het Veerhuis. En het Danshuis opent in 2030. We gaan niet in hetzelfde tempo door, maar willen de stad aangenamer te maken, een beetje verzachten. Ik ben geïnteresseerd in plekken waar mensen kunnen samenkomen.'

Ook Volkskracht laat zich niet onbetuigd. Daarvan getuigt het jaarverslag 2024/2025. Noem het organisatietalent, ondernemingsdrang of liefdadigheid. Rotterdammers hebben kennelijk graag iets voor hun stadsgenoten over. Dat blijkt uit talloze plannen, projecten, organisaties en activiteiten. Volkskracht is overal. Rotterdam is gemaakt met volkskracht.

De verenigde fondsen in actie

De Vereniging Rotterdamse Fondsen (VRF) is in 2011 opgericht om samenwerking tussen de particuliere vermogensfondsen in de stad en regio Rotterdam te bevorderen. Bij de VRF delen de fondsen kennis en inspireren elkaar ten behoeve van zo effectief mogelijke inzet van middelen voor projecten en personen in de Rotterdamse samenleving.

Bij de VRF zijn ruim zeventig vermogensfondsen aangesloten. Stad en regio Rotterdam mooier, beter, sterker en socialer maken: daar zetten de vermogensfondsen zich voor in. Met een nieuwe 'fondsenzoeker' maakt matchmaker FindNFund het initiatiefnemers in de regio Rotterdam gemakkelijker om voor hun projecten financiering te vinden. Daarnaast bekrachtigden de Rotterdamse Fondsen onlangs een convenant met de Gemeente Rotterdam. Op 12 oktober wordt de Rotterdamse Geefwijzer gelanceerd, een platform met zoekfuncties waar donateurs en meer dan 1.200 Rotterdamse goede doelen elkaar kunnen vinden.

Over dromen en daden

Stichting Droom en Daad, een van de charitatieve fondsen van de ondernemersfamilie Van der Vorm, heeft sinds 2016 honderden miljoenen euro's geïnvesteerd in kunst en cultuur. De familie Van der Vorm was eertijds eigenaar van de Holland Amerika Lijn en houdt tegenwoordig een meerderheidsbelang in de beursgenoteerde internationale investeringsmaatschappij HAL Investments, onderdeel van HAL Holding.

Op de website van Droom en Daad staan tientallen culturele projecten en gesteunde initiatieven. Burgemeester Carola Schouten liet onlangs in een verklaring over de onlangs overleden filantroop Martijn van der Vorm weten: 'Martijn van der Vorm was voor onze stad van onschatbare betekenis. Als ondernemer en investeerder heeft hij niet alleen economisch bijgedragen, maar zich ook onderscheiden als een bescheiden en stille weldoener.'

Over de auteurs

Bert Koopman is hoofdredacteur van het journalistieke platform Wereld van Filantropie (online, print, events)

Abonneer je op ons gratis Journaal:

E-mail adres

Schrijf je in